

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

VÁLOGATOTT
REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

8.

BUDAPEST

1989

Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutató Intézet

T E R M É S Z E T I E R Ó F O R R Á S O K

A TK NSIR adatbázisra épülő
VÁLOGATOTT REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

8. szám

Összeállította: KISSNÉ ÁROKLÁTI ZSUZSANNA
Szerkesztette: Dr. RÉTVÁRI LÁSZLÓ
Kivitelezte: SZABÓ KLÁRA

Készült az MTA FKI
Természeti Erőforrások Koordinációs Iroda
gondozásában

Budapest, 1989. július

T a r t a l o m

I. A természeti erőforrások kutatásának és védelmének módszertani kérdései	1
II. Ásványvagyon-kutatás és -hasznosítás ...	8
III. A vízi erőforrások - köztük a termálviz- készletek /védelme és hasznosítása	17
IV. A talaj és termőföld védelme és hasznosi- tása	26
V. Az erdők telepítésével, védelmével és hasznosításával foglalkozó referátumok ..	34
VI. A természeti erőforrások témaköréhez kap- csolódó egyéb kutatások	40

I. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁNAK ÉS VÉDELME NEK MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI

SSZ=880973998

TIP=8

CCC 04870002863

Cim: Hidrometeorológiai viszonyok vizsgálatának matematikai modellje

Szerző: Bakirbajev B.

1987

170 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: hidrometeorológiai és környezetvédelmi feladatok megoldása iparvárosokban; célja: matematikai modellek kidolgozása lokális légköri folyamatok vizsgálatára, ezek számítógépes megoldása és gyakorlati alkalmazása az iparvárosok mikroklímájának tanulmányozására.

Számításokat végeztek a légköri határövezetek háromdimenziós modelljére hidrosztatikai megközelítésben. A modellt az alábbi elemekkel egészítették ki: a talaj hő- és nedvességcserejének modellje; légköri szennyezőanyagok mozgásának és diffúziójának modellje. Alkalmazott programokat dolgoztak ki a lokális légköri folyamatok széles skálájának megoldására.

E programcsomag segítséget nyújt a városi mikroklímával kapcsolatos feladatok megoldásához, a sűrűn lakott körzetek különböző emisszió-forrásokból eredő légszennyezésének ellenőrzéséhez és értékeléséhez.

A számítások eredményeit a SZUTA Szibériai Tagozatának intézetei hasznosították. A kutatási eredmények alkalmazási területe lokális légköri folyamatok vizsgálata és környezetvédelmi feladatok megoldása sűrűn lakott vidékeken.

Illusztráció 33, tábl. 5, forrásmunka 120.

SSZ=880990085

TIP=4

CCC 04870015652

Cim: Szénbányák termelési-gazdasági tevékenysége hatékonysági mutatóinak gazdasági-statisztikai elemzése /módszertani szempontból/

Szerző: Korolev V.B.

1987

188 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a kuznyecki szénmedence szénbányái.

Pontosították azoknak a mutatóknak mennyiségét, amelyek a mélyműveléses bányában a hatékonyság értékeléséhez és elemzéséhez szükségesek. Kidolgozták a szénbányák gazdasági hatékonysága teljes statisztikai elemzésének módszertanát, különös tekintettel a működtetési feltételek különbözőségére. Kimutatták a kuznyecki medence szénbányái gazdasági tartalékait és megvalósítási ajánlásokat adtak, valamint a teljes gazdasági elemzés javaslatát. A hatékonyságnövelési tartalékszámítás és a teljes értékelés módszertanát bevezették a Kuznyecki szénmedence déli üzemeinél.

Eredmény: a gazdasági-statisztikai elemzés javulása, a tervezés és igazgatási döntések megalapozottsága.

Alkalmazási terület: SZU Szénbányászati Minisztérium gazdálkodó szervei.

Ábra 1, táblázat 31, forrásmunka 162.

SSZ=880989989

TIP=4

CCC 04870014880

Cím: A kutatófurás szervezése és vezetése a műszaki-gazdasági mutatók előrejelzése alapján

Szerző: Lesikov V.J.

1987

170 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: A kutatófurás műszaki-gazdasági mutatói, technológiai előrejelzése, tudományos módszertan kidolgozása, ennek elméleti alapja, ill. idő- és költségigény csökkentése.

Kidolgozták a kutatófurás többváltozós kezelését a legkisebb költség-idő változat matematikai modellezésével. Furásnál alkalmazták a műszaki-gazdasági mutatók előrejelzésének módszerét, műszaki, technológiai és szervezési tényezők figyelembevételével. Az elért haszon 1000 ezer Rbl.

Ábra 21, tábl. 23, forrás 118.

SSZ=880989987

TIP=4

CCC 04870014875

Cím: Az alacsony hőmérsékletű leválasztás szabályozásának matematikai modellje, ill. számítása és programja

Szerző: Banerdzsi, S.K.

1987

148 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: folyadék gáz-keverék leválasztásának dinamikája; a termelés minőségi javítása gáz-folyadék-keverékben. A sűrítmény kimenő tömegveszteség ingadozás mértékének csökkentésével és a leválasztóban a sűrítményszint-állandósítás automatizálási hatékonysága követelményeinek biztosításával.

A leválasztás dinamikájának új, nem-lineáris modelljét dolgozták ki, amely a hideg leválasztás szabályozását javítja az ingadozás szintjétől függően. Kidolgozták továbbá az átmeneti szerkezet szabályozásának, vezérlésének törvényét és számításokat végeztek a folyamat leggazdaságosabb vezérlésére. A modell biztosítja a leválasztási folyamat legjobb jellemzőinek kiválasztását.

A javasolt számítások és az átmeneti szerkezet szabályozási vázolata különböző új leválasztóknál használható.

Ábra 32, tábl. 12, forrás 86.

SSZ=880977502

TIP=4

CCC 04870014126

Cim: Vizjárési adatok gyűjtési és feldolgozási módszertana az állami víznyilvántartás automatizált rendszerében

Szerző: Jakovenko, L.I.

1987

238 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: folyóvízhozami alrendszer kialakítása, azok folyóvízhozamai adatainak önműködő földolgozását szolgáló módszertani alap és számítási eljárás kialakítása a Vizügyi Hivatal önműködő tájékoztatási rendszerében.

Kidolgozták a tájékoztatás ellenőrzésének alaki és gondolati módszerét, meghatározták az ellenőrzés területi követelményeit. A rendszer biztosítja a számítógépes adatfeldolgozást és ellenőrzést, a vizjárési adatok tárolását háttértárolókon, továbbá a Vizügyi Bizottság közléseihez különböző anyagok készítését és a kereslet kielégítését.

A SZU-ban először alkalmazott módszert a SZU Állami Vizügyi Bizottság hálózatában és számítóközpontjaiban alkalmazzák. A haszon 170 ezer Rbl/év, amely a kézi adatfeldolgozás költségcsökkenéséből és a számítógépes vízhozam.adatlapok készítéséből adódik.

Ábra 14, tábl. 15, forrásmunka 114.

SSZ=880988008

TIP=4

CCC 04870010437

Cim: Fotogrammetriai adatok automatizált feldolgozása mezőgazdasági területek földnyilvántartására

Szerző: Raklov, V.P.

1987

189 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a fotogrammetriai adatok feldolgozásának módszere és technológiája földnyilvántartásra, a földnyilvántartási fotogrammetriai adatok pontosságának és használhatóságának növelése, az információs kataszter ábrázolási és tárolási módszereinek kidolgozása, továbbá számítástechnikai eszközök alkalmazása. A munka során kimunkálták a vidéki települések földnyilvántartásának automatizált rendszerét a légifelvételek alkalmazásával, rajzgép felhasználásával, valamint asztali és kis számítógépre.

A kutatási eredmények növelik a földnyilvántartási információk megbízhatóságát és fokozzák az adatok feldolgozhatóságát /a munkavégzés termelékenysége 1,5-2-szeresére növekedett/. A kutatási eredményeket programcsomg formájában a SZM és ESZ típusu számítógépekre alkalmazták.

Alkalmazási terület: SZU Goszagroprom szervezeteiben a földnyilvántartás. Ajánlásokat tettek a metodika gyakorlati alkalmazására.

Ábra 20, tábl. 14, forrásmunka 134.

SSZ=880976226

TIP=4

CCC 04870002859

Cim: A fúrólýuk szeizmo-akusztikai adatainak térbeli elemzési módszere a geológiai kutatásban /az Előkérpáti-iv bilcse-volicki térségének példáján/

Szerző: Kurovec, I.M.

1987

218 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: a geológiai kutatás adatértékelésének tökéletesítése az eltérő, többfáciesű metszetek sebességi mezőinek részletes térbeli elemzési módszerének kidolgozásával.

Elvégezték a szeizmo-akusztikai kísérleti adatok gépi feldolgozását, a geológiai-geofizikai adatok számtani elemzését /beleértve a modellezést/, elméleti számításokat stb. Először ta-

nulmányozták részletesen a neogén vékonyrétegű szénhidrogén-le-
rakódások akusztikai tulajdonságait, igazolták a sebességválto-
zás fontosságát a gyakorlati geológiai kutatási feladatok megol-
dásában és ezen az alapon először dolgozták ki egységes módszer-
tani alapon a sebességmezők térbeli elemzésének részletes mód-
szertanát. Különböző módszertani megoldásokat munkáltak ki szén-
hidrogének kutatására és feltárására nem antiklinális helyzet-
ben. Különböző szintű, geológiailag megalapozott modelleket
dolgoztak ki és megállapították az összefüggést a sebesség, ill.
a földtani jellemzők között a rétegek tanulmányozására.

A kutató-feltáró munka megoldásának módszertana a lyuk-szeizmo-
akusztikai adatok szerint és a kutatás néhány adata már is al-
kalmazásra került az Előkárpátokban működő geológiai kutatóex-
pediciónál és a nyugat-ukrajnai geofizikai kutatóexpediciónál.
A gazdasági nyereség 111 ezer rubel.

Alkalmazási terület: kőolaj- és gázlelőhelyek kutatása és fel-
tárása.

Ábra 52, tábl. 15, forrásmunka 205.

SSZ=880976202

TIP=4

CCC 04870003592

Cim: Egyenes és fordított kinematikai feladatok módszerei an-
izotróp és eltérő közegekben OGT-adatok felhasználásával

Szerző: Malik, A.V.

1987

144 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: az OGT-adatok értelmezési módszereinek kidolgo-
zása, anizotróp és eltérő közegekre.

Módszert készítettek a második differenciálhányados alkalmazá-
sára a hodográf adataival együtt anizotróp és eltérő közegekre.
Megoldást kínálnak elliptikus-anizotróp és függőleges gradien-
sü rétegekre. Megállapították az anizotrópia és a különbözőség-
gek hatását az OGT-szabványadatok értelmezésében. Módszert ja-
vasolnak a rétegsebesség és szóródás értékelésére.

A fenti - először kapott - adatok jól használhatók tudományos
kutató és termelő szervezetekben, mint pl. a SZU Geológiai Mi-
nisztériuma, Kőolaj- és Földgázipari Minisztériuma, SZUTA azon
szervezeteiben, melyekben a rengéskutatás kérdéseivel foglal-
koznak.

A javasolt megoldásokat számítógépes programra is kidolgozták.

Illusztráció 18, forrásmunka 246.

SSZ=880976175

TIP=3

CCC 02870003509

Cim: A szeizmikus modellezés módszertanának tökéletesítése

1986

183 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás célja: porózus közegek alapmodellezése; szintetikus anyagok a modellekhez és optikai szálak rezgésészlelő, továbbá új rengéskutatási elvek kidolgozása.

Ultrahangos kutatási berendezést építettek. Kidolgozták a rezgésészlelő gyártásának műszaki feladattervét is. Az anyagok alkalmazása csökkenti a méretet és egyszerűsíti a modellek készítését. A rezgésészlelők alkalmazása növeli a zavarállóságot. A kutatási eredmények alkalmazási területe: műanyagok a szeizmikus modellezésben, rezgésészlelő a mesterséges rengéskutatásban. A berendezés jellemzői: rezgés 10 MHz-ig, dinamikus sáv 60 dB, rezgésészlelő rezgésszám 10-250 Hz. A sebességnérések eredményeit felhasználják a Jakutskgeologija egyesülésnél.

Illusztráció 52, tábl. 11, forrásmunka 43.

SSZ=880975394

TIP=4

CCC 04870007072

Cim: SZU európai része északi lineamenseinek elemzése /ürfelvételezési adatok alapján/

Szerző: Fjodorov, A.J.

1987

351 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a kelet-európai tábla északi része; célja: a kisléptékű ürfelvételeken behatárolt lineamens-háló mértani értelmezése; neotektonikus szerkezeti sajátosságok feltárása az orosz tábla északi részében és a timano-pecsorai tábla nyugati részében; hasznos ásványok kutatása szempontjából perspektivikus körzetek kijelölése.

Elvégezték az ürfelvételek vizuális értelmezését, megvizsgálták az összegyűjtött földtani-geofizikai és geomorfológiai adatokat, trend-analizist készítettek a jelenlegi domborzatról ESZ-1022-es számítógép alkalmazásával, elemezték a kisléptékű ürfelvételek-sorozatokat az "Aerogeologija" egyesülés "Prognoz" automata-berendezésével; elemezték továbbá a geokémiai anomáliák eloszlását, a gyűjtőkörzetek előfordulási helyeinek eloszlását. Először mutatták ki a lineáris egyenletlenségek hexagonális hálóját, mely háromszögekből épül fel, számos új neo-

tektonikus szerkezetet tártak fel.

A kutatási eredmények alapján kijelölték a hasznos ásványok kutatása szempontjából perspektivikus körzeteket.

Ábra 79, tábl. 7, forrásmunka 245.

SSZ=880977272

TIP=3

CCC 02870068752

Cím: Antropogén tényező hatása a nyugat-észttországi szigetvilág öbleinek fejlődésére az elmúlt 2800 év folyamán

1987

295 old.

Csoport: A

Nyelv 570

A kutatás tárgya: a Küdema- és Tagalaht-öböl /Saaremaa-szigetek, Észtország/ fenéküledékei és jelenlegi parti övezete. Célja: feltárni az antropogén beavatkozás hatását a partmenti ill. fenéklerakódások és a partmódosulások folyamataira.

A kutatók feltárták az öbölfejlődés főbb törvényszerűségeit az elmúlt 2800 év folyamán; térképvázlatokat készítettek a különböző szemcseméretű és típusú fenéküledékek elterjedéséről; kimutatták az antropogén terhelés szerepét a partvonal alakulásában. Tudományosan megalapozott ajánlásokat készítettek a parti övezet ésszerű hasznosítására. A parti zóna és a partmenti tengerfenék genetikai fejlődési törvényszerűségeinek feltárása elősegíti a Tagalaht-öböl természeti erőforrásinak ésszerű hasznosítását /pl. kavicsbányászat, haltenyésztés stb./ az öböl környezetének károsodása nélkül. A kutatási eredmények alkalmazási területe: partmenti vízműtelepítés, építőanyagbányák üzemeltetése, partvédelem, pihenőövezetek fejlesztése az öböl partján.

Illusztráció 72, tábl. 21, forrásmunka 47.

II. ÁSVÁNYVAGYON-KUTATÁS ÉS -HASZNOSÍTÁS

SSZ=880995794

TIP=4

CCC 04870021119

Cim: Hanghullámok kölcsönhatásának vizsgálata a gáz, víz, olaj és gyűjtőközegek szétválasztására

Szerző: Kurgyina T.Sz.

1987

131 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: új fizikai-földtani módszer alapjainak kidolgozása a hanghullámok kölcsönhatása alapján és a fúrólukberendezés elvi kimunkálása gáz, víz, olaj és gyűjtőközegek vizsgálatára.

Elméletileg várható eltéréseket kaptak rezgésszámban a hő, a nyomás és a folyadéktól függően, melyet a pórusosság és a pórusos gyűjtőközegek telítettsége is befolyásol. Kidolgozták az új hangmódszer feltételeit a folyadékkal telített gyűjtőközegek vizsgálatára. Meghatározták az általános műszaki feltételeket a fúrólukberendezés modelljére. Bebizonyították a folyadék-telített rétegek megkülönböztetésének lehetőségét két rezgésszámú hangkibocsátás rezgésszám-különbsége alapján, víz- és olajmintákon, kőzetmintákon, fúróluk-modelleken. Sok új adatot kaptak a javasolt módszer alkalmazásával a szokványossal szemben.

Alkalmazási terület: geofizikai fúrólukvizsgálat, gázra és olajra, valamint ellenőrzésre.

Ábra 33, tábl. 6, forrásmunka 107.

SSZ=880976198

TIP=4

CCC 05870000045

Cim: Az ukrán lemez szemcsés közegeknek vasérces képződményei

Szerző: Jaroscsuk M.A.

1986

446 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Kutatás tárgya: az ukrán lemez szemcsés közegeivel kapcsolatos vasérces lelőhelyek és előfordulások; célja pedig a szemcsés közegek vasérces képződményeinek elemzése, osztályozása és az ércek tipizálása a tudományos előrejelzés kidolgozására.

Fenti képződmények érces formációit részletesen tanulmányozták, meghatározták képződésüket és elhelyezkedésük törvényszerűségeit és feltételeit. Meghatározták továbbá az ércesedés tényezőit és kutatási-értékelési jellemzőit. Először dolgozták ki a vasérces képződmények osztályozását, az ércek tipizálását, amely az ukrán lemez üledékes kőzetei vasérces nyersanyag forrásainak előrejelzésére szolgálhat. Ajánlásokat adnak további kutatásokra és felmérésekre. Az elért kutatási eredmények hasznosítása növeli a kutatási-értékelési munka hatékonyságát.

Alkalmazási terület: "Szevukrgeologija" és "Krimgeologija" geológiai kutatóexpedíciói.

Ábra 52, tábl. 56, forrásmunka 340.

SSZ=880976195

TIP=4

CCC 04870002122

Cim: A timano-pecsorai szénhidrogénes medence sűrű olajai képződésének földtani és geokémiai feltételei

Szerző: Kirjuhina T.A.

1987

287 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A medence olajainak első tipizálása során hét alapvető geokémiai típust állapítottak meg. Megállapították, milyen feltételek szükségesek a sűrű olajok képződéséhez. Felfedezték, hogy a sűrű olaj lelőhelyek hogyan csatlakoznak a hipergenetikusan és katagenetikusan aktív tektonikai övekhez. Megadják az olajok minőségi összetételeinek prognózisát, különféle lelőhely-összletek határain belül. Megjelölték a sűrű olajok lehetséges felhalmozódási területeit a timano-pecsorai medencében.

Alkalmazási terület: különféle minőségi olajlelőhelyek kutatása, sűrű olajok lelőhelyei.

Ábra 59, tábl. 17, forrásmunka 234.

SSZ=880976221

TIP=4

CCC 04870002823

Cim: A kalgutyini molibdén és wolframos ércmező földtani felépítése és kialakulása

Szerző: Morozov O.A.

1986

245 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a kalgutyini gránitmasszivum és az azonos nevű ércmező; célja: az ércmező és az intruzív-masszivum szerkezet kialakulási feltételeinek és szakaszainak tanulmányozása.

Megállapították a kalgutyini gránitmasszivum képződésének különböző korát és az ezzel kapcsolatos wolframosodás több szakaszát. Ezen kívül megállapították az ércesedés előtti hasadékok befolyásoló hatását, új változatot javasolnak a szakaszok elkülönítésére, az ércesedés kialakulására, valamint az ércesedés fejlődésére. Kijelölték a várható lelőhelyeket a gránittek alig erodált és földetlen területein, megállapították a mélysztintű lelőhelyek várható mozzamát.

A SZU Színesfémkohászati Minisztériuma Aktasi Ércbányászati Igazgatóságának átadták a földtani munkálatok tervezésében használható 1:25000 és 1:2000 léptékű térképeket.

Alkalmazási terület: földtani térképezés, ásványlelőhelyek kutatása és feltárása.

Ábra 45, tábl. 14, forrásmunka 183.

SSZ=880976186

TIP=4

CCC 04870002329

Cim: Kamcsatkai savanyu vulkáni üvegek származási típusai, változatai és ipari használhatóságuk

Szerző: Sevcsuk V.D.

1986

258 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: Kamcsatkai víztartalmu savanyu vulkáni üveg lelőhelyek; célja a földtani kutatás tudományos megalapozása perlitre, valamint lelőhelyértékelés és a hasznosítási lehetőségek.

Kutatási módok: vegyi, hő, közettani, IV-szinképelemzés, röntgenszerkezetvizsgálat, mikroszonda.

Tisztázták a perlit származási típusait, meghatározták az üveg víztartalmát, az üvegek képződés körülményeit, elemtartalmát, valamint a földolgozási sajátosságokat. Meghatározták az elemtartalom, a szövet, a víztartalom hatását a földolgozási folyamatra. Ajánlást adnak a kutatási rácssűrűségekre a paratuni és jagodini lelőhelyre.

Alkalmazási terület: földtan, perlitkutatás, építőipari nyersanyagok, mezőgazdaság.

Ábra 44, tábl. 15, forrásmunka: 103.

SSZ=880976224

TIP=4

CCC 04870002829

Cim: Természetes villamos tér a nyugat-ukrajnai olaj-gázmezők fölött

Szerző: Havenzon I.V.

1987

167 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: a természetes villamos tér kutatása szénhidrogén-lelőhelyek fölött és használatuk olaj- és gázlelőhelyek kutatásában, továbbá terepkutatás, valamint a természetes galvánáram elméleti és kísérleti kutatása, a terepi mérések eredményeinek értelmezése.

Először mutattak rá a szénhidrogéntelep fölött elterjedten jelentkező villamos tér anomáliáira. Vizsgálták az eltérés keletkezését, kapcsolatát más villamos térrel, hatását a földtani környezetre. Bebizonyosodott, hogy gazdaságos és hatékony módszer dolgozható ki szénhidrogénkutatásra a természetes villamos tér eltérése használatával, mely lelőhely-értékelésre is használható. A gáz-víz határ észlelésére a természetes tér szűrésével további módszert javasolnak.

A természetes villamos tér kutatási módszert alkalmazzák a "Krimgeologia" kutatóintézetnél, a polarizációs módszert szulfidos ásványosodásra a "Zapukrgeologia" kutatóintézetnél. A módszer bevezetése a Krimgeológia Holmova-i és a Szemenovszki területén 22,8 e.Rbt, a Zapukrgeológia Lokacs-Golohov-i területén 128,1 e. Rbl hasznot hozott. További alkalmazási terület: olaj- és gázkutató vállalatok.

Ábra 21, tábl. 13, forrásmunka 135.

SSZ=880977540

TIP=4

CCC 04870013432

Cim: A nyugat-szibériai lemez jura rétegei földtani szelvényeinek előrejelzése szeizmikai adatok önműködő földdolgozásával

Szerző: Berilko V.I.

1987

170 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: földtani szelvény előrejelzésének módszertana szeizmikus és fúrólukadatok automatizált földdolgozásával.

A munka elméletileg megalapozta a földtani szelvény kidolgozási folyamatát az adatok összessége alkalmazásával és kidolgozták a kőzetfácies-elemzés módszertanát.

A módszert a Tomszki Olaj- és gázipari kutató V., a novoszibirszki OGKV és a Tyumenyi OGKV használja. Alkalmazási terület: földtani kutatások.

Ábra 53, tábl. 1, forrásmunka 90.

SSZ=880977275

TIP=3

CCC 02870068906

Cim: A Szovjetunió nyugati részén fellelhető égőpalalelőhelyek hasznosításának optimális lehetőségei

1987

203 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Kutatás tárgya: a Szovjetunió nyugati részének /Baltikum, Belorusszia, Ukrajna/ ill. a Volga-mellék olajpala-medencéi; célja: az olaj vagy égőpala-fajták összetételének, minőségének és technológiai sajátosságainak összehasonlító jellemzése, a hasznosítás optimális irányainak kiválasztásához.

A kutatók osztályozták az égőpala-lelőhelyeket a készletnagyság, a földtani kitermelési paraméterek, az összetétel, a minőség és a technológiai sajátosságok szerint.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: olajpala-lelőhelyek további kutatásának új lehetőségei a Szovjetunió európai területein.

Ábra 33, tábl. 30, forrásmunka 126.

SSZ=880976215

TIP=4

CCC 05870000264

Cim: Szibériai tábla földgázainak geokémiája

Szerző: Iszajev V.P.

1987

546 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: szórványgázok üledékes kőzetekben; rétegvizek oldott gázai; általában a szibériai tábla szabad gázelfordulásai. A kutatás célja: a földtani kutató és feltáró

munka elméletének és módszereinek továbbfejlesztése a szibériai tábla viszonyaihoz igazodva, a szórványos és koncentrált földgáz-előfordulások geokémiájának beható tanulmányozása alapján.

Új osztályozást készítettek a földgáz-előfordulásokról; először mutatták ki, hogy a földgázok összetétele az előfordulások állapotának termodinamikai tényezőitől függ. Kimutatták továbbá a földgáz-szórványkoszorúk gyűrűs jellegét. Megteremtették egy új kutatási irány - kőolaj-földgáz rendszerek geokémiai termodinamikája - elméleti alapjait. Kidolgozták a kőolaj- és földgázfelhalmozódás új geokémiai mutatóit /gázérettségi együttható, hidrogén, széndioxidtartalom stb./. Gázkarotázs-adatok alapján kidolgozták a gáz-geokémiai körzetesítés távlati elveit.

A szórvány-koszorúk szerkezetének vizsgálati eredményei alapján ajánlásokat tettek lokális gázelőfordulási mutatók kiszámítására. A kutatás eredményei a kőolaj- és gázlelőhelyek geokémiai módszerű előrejelzésében és kutatásában hasznosíthatók.

Ábra 89, tábl. 129, forrásmunka 440.

SSZ=880995810

TIP=4

CCC 05880000069

Cím: Kazahsztáni rezes homokkő-lelőhelyek kialakulásának feltételei és ásványtani sajátosságai

Szerző: Szatpajeva M.K.

1987

475 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya kazahsztáni rezes homokkő-lelőhelyek; célja: ipari szempontból jelentős lelőhelyek kialakulási feltételeinek vizsgálata, mint a kutató-feltáró munkák hatékonyabbá tételének alapja. Kutatási módszerek: a legnagyobb lelőhelyek érceinek beható tanulmányozása a korszerű elemzési módszerek széleskörű alkalmazásával /elektronmikroszkópos, mikroszondás elemzés, mikrominták röntgenmérése stb./.

A kutatás során tanulmányozták a fő ércképző ásványok természetét; bizonyítékot találtak az ércesedés magas hőmérsékletű lefolyására: kimutatták az érc-kisérő elemek előfordulásának formáit. Ajánlásokat dolgoztak ki és vezettek be kutatófurásokra a dzsezkazgani ércmező mélyen fekvő szintjeibe. Az ércesedés helymegállapításában feltárt új törvényszerűségek figyelembe vételével ésszerűbben irányíthatók az ún. "vak" érc-tömsők feltárását célzó kutatófurások.

Az első furás-sorozattal ipari rézércekre bukkantak két fúrólukban az ajánlásokban megjelölt körzetekben. Az értékes érc-

kísérő anyagok előfordulási formáira vonatkozó új ismeretek fontosak a dúsítási technológia kiválasztásánál.

Ábra 137, tábl. 37, forrásmunka 268.

SSZ=880975377

TIP=4

CCC 04870005805

Cim: A peccorai kőolaj- és földgáz-medence felső devonkori karbonátos tárolókőzeteinek kialakulása

Szerző: Beljajeva N.V.

1987

253 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a peccorai kőolaj- és földgáz-medence felső devonkori terrigén-karbonátos lerakódásai. Célja: a felső devonkori karbonátos gyűjtőkőzetek és az általuk keletkezett kőolajcsapdák kialakulási viszonyainak, valamint tér- és időbeli elhelyezkedési törvényszerűségeinek feltárása.

A munka során közettani, petrográfiai, geofizikai, valamint elektronmikroszkópos vizsgálatokat végeztek, s ezek alapján pontosították a késő devonkori szirtképződésről alkotott elképzeléseket, megállapították a különféle rétegtani helyzetű szirttek elterjedési zónáit. Prognózist készítettek a különböző befogadóképességű felső devonkori rezervoárok elhelyezkedéséről, kijelölték a kőolaj- és földgázkutatási szempontból elsődleges fontosságú körzeteket a peccorai medencében. Pontosabb felmérést készítettek a felső devonkori képződmények várható olaj- és gázhozamairól.

A kutatás eredményeit a gyakorlatban hasznosítják, elsősorban a "Kominyefty" egyesülésnél, ill. más kőolaj- és földgázkutató geológiai-bányászati egyesülésnél.

Ábra 33, tábl. 13, forrásmunka 172.

SSZ=880975398

TIP=4

CCC 04870007262

Cim: Buron-Szahoh-i ércmező /Észak-Oszétia/ metamorfikus és metasomatikus kőzetei

Szerző: Kokajev Sz.Ny.

1987

244 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: pirites-polimetallikus, ill. polimetallikus ércesedés lokalizációs tényezőinek, valamint kutatási ismérveinek feltárása.

A kutatás során megállapították a metamorfikus kőzetek fácieseit és övezeti eloszlását, értékelést adtak a metamorfózis termodinamikai feltételeiről. Kimutatták, hogy térbeni és genetikai összefüggés van a savas metasomatózis és polimetallikus ércesedés ill. a keresztirányú mélységi törési helyek között. Kimutatták az ércetömb-környéki változások övezeti jellegét és ennek alkalmazási lehetőségét a rejtett ércesedés kutatásában.

A kutatási eredmények hasznosításával ésszerűbben és operatívabban végezhető el az ércelőfordulások és lelőhelyek értékelése. A kutatás során 1:25 000 és 1:10 000 m léptékű prognózis-térképeket készítettek az ércmezőről, kijelölve a rejtett ércesedés kutatásának szempontjából perspektivikus területeket.

Ábra 62, tábl. 37, forrásmunka 91.

SSZ=880976235

TIP=4

CCC 04870004562

Cim: Rubidium geokémiája szulfátos káliumsók kristályosodási és posztszedimentációs átalakulási folyamataiban

Szerző: Snajder H.

1987

171 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: szulfátos káliumsók lelőhelyei, célja: módszerek kidolgozása a rubidium, mint szulfátos káliumsó lelőhelyek képződésének geokémiai indikátora hasznosítására.

A kutatás során megállapították a rubidium eloszlás együttműködőit langbeinit, kainit, senit és leonit kőzetekben; tanulmányozták a rubidium átrendeződésének jellegét a sóképződés posztszedimentációs folyamatai eredményeképpen.

A rubidiumot geokémiai indikátorként használják a káliumsó-lelőhelyek kutatásában és feltárásában.

Ábra 38, tábl. 20, forrásmunka 118.

SSZ=880976233

TIP=4

CCC 04870003855

Cim: A kenti masszívum /Közép-Kazahsztán/ pegmatitjainak közettani és kísérleti tanulmányozása

Szerző: Pham Tyc Suan

1987

187 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kenti pegmatitos gránitmasszivumot kutatták Közép-Kazahsztánban, melynek célja volt a slires pegmatitok keletkezésének tanulmányozása kőzettanilag és kísérleti módon.

Optikai mikroszondás és vegyelemzéseket, valamint termobarometriás és nagynyomású kísérleteket végeztek.

A kenti masszivum képződésének új modelljét állították fel, kísérletesen tanulmányozták a gránit-viz-ftorid rendszert, mely a javasolt modellt bizonyítja. A kapott adatok a pegmatitképződés kérdéseit világíthatják meg és az ércképződés kérdéseire adnak választ.

A kutatás eredményeit a pegmatitos gránitoidok előrejelzésére és ásványi lelőhelyek kutatásában használhatják, különösen Vietnam területén.

Ábra 31, tábl. 16, forrásmunka 172.

III. A VIZI ERŐFORRÁSOK - KÖZTÜK A TERMÁLVIZKÉSZLETEK ⁷VÉDELME ÉS HASZNOSÍTÁSA

SSZ=880977460

TIP=4

CCC 04870013276

Cim: Felszín alatti vízkészletek alakulásának törvényszerűségei intenzív antropogén hatás viszonyai között

Szerző: Mamedov R.J.

1987

203 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Megvizsgálták a Terter-folyó /Karabah-síkság, Azerbajdzsán SZSZK/ hordalékkúpjának felszín alatti édesvízkészleteit. Tanulmányozták az Indzsacsaj-Hacsincsaj folyóköz geológiai felépítését és hidrogeológiai viszonyait, komplex elemzést készítettek a felszín alatti vízkészletek alakulását befolyásoló feltételekről és tényezőkről, modellezéseket végeztek: felmérték a felszín alatti vízkészletek térbeni kiterjedését és eloszlását.

A felszín alatti üzemi vízkészletek becslésére hidrodinamikai és vízmérlegszámítási módszereket alkalmaztak. Az Indzsacsaj-Hacsincsaj folyóközben először vizsgálták meg a felszín alatti vízkészletek alakulásának feltételeit a természetes és mesterséges tényezők hatása alatt, feltárták a vízháztartási változások törvényszerűségeit, metodikát készítettek a kavicsos kőzetek szűrési sajátosságainak pontosítására, továbbá hidrogeológiai körzetbeosztási metodikát dolgoztak ki a talaj vízhasznosítási lehetőségek figyelembe vételével.

Az említett metodikákat az Azgiprovodhoz /Azerbajdzsán vízgazdálkodási hivatal/, a Szozuzvodokanalprojekt /Országos Csatornatervezési Intéze/ stb. tevékenységében alkalmazzák. A kutatási eredmények hasznosítása lehetővé tette, hogy ésszerűbben tervezzék és helyezték el az üzemi vízkivételi műveket, s a kutatás során feltárt valós készletek révén pontosabb becslést lehet készíteni a népgazdaság vízszükségletének kielégítésére meglevő lehetőségekről.

A kutatómunka eredményeként elkészült metodikák alkalmazásával először sikerült felmérni a kavicsos lerakódások szűrési tulajdonságainak reális jelentőségét, továbbá megállapítani a felszín alatti vízkészletek alakulásának és eloszlásának sajátosságait különböző természeti és műszaki-gazdasági feltételek között: elvégezni a térség hidrogeológiai körzetesítését a felszín alatti vizek hasznosítási lehetőségei szerint.

Illusztráció 40, tábl. 17. forrásmunka 81.

SSZ=880977621

TIP=4

CCC 04870013915

Cim: Víztorozók feltöltődésének hatása a felszín alatti vizek szintmozgására

Szerző: Rudcsenko Ny.F.

1987

163 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: különböző vízföldrajzi térségekben a síkvidéki típusú, 10-25 m gátesésű víztorozók: célja pedig mennyiségi becslés készítése a hidrogeológiai és hidrológiai tényezők hatásáról a talajvizemelkedés fejlődésére és a tározók szivárgási veszteségeire.

A kutatás során matematikai modellezési módszereket alkalmaztak, komplex értékelést készítettek a különböző tényezők hatásáról a talajvizemelkedés mértékére és méreteire, valamint a víztorozók szivárgási veszteségeire. Számítási módszereket dolgoztak ki a talajvizemelkedés idő- és térbeni változásainak meghatározására a tározók különböző feltöltési szakaszaiban. Matematikai függvényeket dolgoztak ki a szivárgási veszteség kiszámítására. A számítási metodikát beépítették a SZUŢA által elfogadott általános módszertani utmutatóba, melyet felhasználásra ajánlottak a Goszkomhidromet /állami hidrometeorológiai bizottság/, a Hidroprojekt /vizügyi tervezőintézet/, Giprovodhoz /vizépítési intézet/ tevékenységében.

Illusztráció 26, tábl. 11, forrásmunka 126.

SSZ=880883995

TIP=3

CCC 02870073104

Cim: Ajánlások kidolgozása Grúzia kis folyóinak mederszabályozására, a környező területek vízvédelmi intézkedéseinek figyelembe vételével

1985

85 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatók tanulmányozták a kis folyók mederváltozásait abból a célból, hogy ajánlásokat dolgozzanak ki a kis folyók szabályozására, a mederszabályozási és partvédelmi létesítmények tervezésére.

Képleteket dolgoztak ki a mederhordalékok mozgásának becslésére, a medermódosulások prognosztizálására, új vázlatokat készítettek partvédelmi létesítményekre termelési hulladékok fel-

használásával. Az ajánlásokat átadták a Grúzgiprovodhoz igazgatóságának /Grúziai Vizügyi Hivatal/.

A kutatási eredmények hasznosítása elősegíti a partvédelmi létesítmények hatékonyságának növelését, továbbá felhasználhatók a kapott eredmények általában véve a mederszabályozási és part-erősítő létesítmények tervezésénél.

Illusztráció 31, tábl. 2, forrásmunka 15.

SSZ=880995807

TIP=4

CCC 05870002042

Cím: Kémiai elemek vándorlása természetes vizekben és kölcsönhatásuk a szilárd közeggel az üledék- és kőzetképződési folyamatokban

Szerző: Zverjov V.P.

1987

694 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a földkéreg kontinentális tömbjének természetes vizei, az Orosz plató központi része, valamint a Kaukázus délnyugati része, célja: a jelenkori szedimentáció és litogenezis hidrogeokémiai folyamatai fejlődésének elméleti megalapozása a földkéreg kontinentális tömbjének határain belül, összefüggésben a kémiai elemek vándorlásával a természetes vizekben, beleértve ezek kölcsönhatását a szilárd fázissal.

A kutatás során összesítették a kontinensek természetes vizeinek, mint az üledékképződési folyamat hidrogeokémiai közegeinek geokémiai vizsgálati adatait. Először készítettek mérleget az üledékképződési folyamatban részt vevő természetes vizekről. Mennyiségi becslést készítettek a kémiai elemeknek a felszín alatti vizekbe történő kimosódásáról. Összehasonlító elemzés született az ásványi anyag átalakulás irányairól és kinetikájáról az üledékképződési folyamat főbb szakaszaiban. Megállapították az ásványi anyag képződésének és evolúciójának hidrogeokémiai és hidrodinamikai kritériumait az üledékesedési folyamat főbb szakaszaiban. Bemutatták az ekzogén geológiai folyamatok /kémiai talajpusztulás, karsztosodás/ fejlődésének prognosztizálási lehetőségeit. Módszereket dolgoztak ki az oldható hegyi kőzetek tartósságának mennyiségi értékelésére építkezési célú hasznosítás esetén.

Illusztráció 81, tábl. 112, forrásmunka 620.

SSZ=880995802 TIP=4 CCC 04870018895

Cim: Vízadó rétegek szűrési inhomogenitásának értékelése
felszíni geofizikai módszerekkel a felszín alatti víz-
készletek kutatása és feltárása során

Szerző: Kozak Sz,Z.

1987 203 old.

Csoport: A Nyelv: 570

A kutatás célja: metodika kidolgozása és bevezetése a víz-
adó rétegek szűrési inhomogenitásának pontosabb becslésére
geofizikai mérési adatok alapján.

A kutatás során elektroszondázási módszereket alkalmaztak
VP-62, VPSZ-63, MSZVP-8 műszerek segítségével. Először ál-
lapították meg analitikus összefüggést a polarizálhatóság
és a víztelített kőzetek szűrési együtthatója között. Me-
todikai ajánlásokat dolgoztak ki a geofizikai adatok fel-
dolgozására a bonyolult rétegződési tömbök szűrési együtt-
hatójának becsléséhez: a bemosódás és repedezettség irányai-
nak meghatározásához többrétegű rendszerekben a vizkutatási-
feltárási munkák teljes folyamatára.

A kutatás eredményeképpen a szűrési inhomogenitás becslésé-
re kidolgozott metodikát a gyakorlatban alkalmazta a Pri-
morgeologia egyesülés, a Centrgeologia, Szahalingeologia
és más termelési-geológiai egyesülések.

Illusztráció 41, tábl. 4, forrásmunka 75.

SSZ=880977167 TIP=3 CCC 02870058617

Cim: A Krivoj-Rog-i ércmedence bányavizeinek mennyiségi és
minőségi vizsgálata, ill. a vizek üzemi újrafelhasználá-
si lehetőségeinek feltárása

1987 124 old.

Csoport: A Nyelv: 570

A kutatás során a Krivbassz /Krivoj-Rog-i medence/ északi
bányáinak vizeit, valamint az ércdusító kombinátok üzemi
vizellátási rendszereit vizsgálták.

A kutatás célja az volt, hogy kiindulási adatokat kapjanak
műszaki megoldások kidolgozásához a bányavizek felhasználá-

sára az üzemi vízellátási rendszerekben, mintegy 12 millió m³/év mennyiségben.

Elvégezték az Északi és a Központi Ércdusító Kombinát víz-újrahasznosítási rendszerének vízkémiai mérleg-számításait, prognosztizálták a vízminőség változásait és javaslatokat tettek a vízminőség szabályozásának módozataira. A kutatás eredményei kiindulási adatokkal szolgálnak a megfelelő műszaki megoldások kidolgozásához.

Illusztráció 7, tábl. 28, forrásmunka 71.

SSZ=880995797 TIP=4 CCC 04880000062

Cim: Felszín alatti édesvízlelőhelyek kutatása az Uralon-túl oligocén völgyeiben

Szerző: Szkalin A.V.

1987

139 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: felszín alatti édesvízlelőhelyek az Uralon-túl oligocén-negyedkori vizadó talajszintjében: célja: az oligocén-negyedkori lerakódásokban az édesvízlelőhelyek kialakulási törvényszerűségeinek feltárása és a lelőhelykutatás metodikájának kidolgozása.

Megállapították, hogy az édesvízlelőhelyek kialakulása a közép-oligocén völgyekhez kapcsolódik. Elvégezték a lelőhelyek tipizálását: meghatározták azok kutatási kritériumait és metodikát dolgoztak ki a felszín alatti vízkészletek felkutatására és regionális becslésére. Regionális becslést készítettek a felszín alatti prognosztikus vízkészletekről: három új lelőhelyet tártak fel.

Az elmúlt tíz év alatt az Urali Vizkutató Expedíciónál 10 ésszerűsítő javaslatot vezettek be, 45,7 ezer rubel gazdasági megtakarítást érve el.

Illusztráció 40, tábl. 7, forrásmunka 95.

SSZ=880990476

TIP=4

CCC 04870017058

Cim: Hidrogeológiai vizsgálatok a vízkivételi kutak építési és üzemeltetési hatékonyságának értékelésére /Nyugat-Szibériai artézi medence délkeleti részének példáján/

Szerző: Kremer V.V.

1987

167 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A felszín alatti vízkészletek vizsgálatának célja az volt, hogy megállapítsák a vízkivételi kutak építésének és üzemeltetésének hatékonyságát a hidrogeológiai viszonyok sajátosságainak figyelembe vételével és intézkedéseket dolgozzanak ki e munkák optimalizálására.

E térségben először készítettek hidrogeológiai megalapozó vizsgálati anyagot a vízhasznosítás műszaki és technológiai feladatainak megoldására.

A vízkivételi kutak konstrukciós és technológiai megoldásai gyakorlati alkalmazást nyertek a Vosztockburvod, Vodsztroj és más vízépitő vállalatoknál, a Novoszibirszkgeologija, Tomszknyeftyegeozgeologija és más geológiai egyesületeknél. Az eredményhasznosítás lényege, hogy optimalizálták a vízhasznosítási munkákat, csökkentették a vízkészletek szennyeződését és növelték az üzemi vízkészletek becslésének pontosságát.

Illusztráció 40, tábl. 13, forrásmunka 107.

SSZ=880990525

TIP=4

CCC 04870017222

Cim: Lúgos pelyhesítőszersz előállítása természetes vizek üledékének kezelésére

Szerző: Beljajeva Sz.D.

1987

169 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Technológiát dolgoztak ki lúgos pelyhesítőszersz előállítására természetes felszíni vizek üledékének meszezéséhez. Kutatásokat végeztek a regenerációs folyamat paramétereinek meghatározására matematikai elemzési és számítógépes adatfeldolgozási módszerek segítségével, továbbá a pelyhesítőszersz közegészségügyi, higiéniai értékelésére

gázkromatográfiás és szinképmissziós módszerekkel.

Elméleti és kísérleti megalapozást nyert a pelyhesítőszerek lúgos regenerálásának módszere az üledékek mésszel való kezelésénél. Meghatározták az új lúgos pelyhesítőszerek összetételét, tulajdonságait és alkalmazási feltételeit a különböző minőségű vizek kezelésénél, továbbá meghatározták a pelyhesítőszerek regenerálás optimális paramétereit. Elkészítették a pelyhesítőszerek lúgos regenerálásának technológiai sémáját és a technológiai folyamat számítási metodikáját.

A technológiát beépítették az Arhangelszkben, Novgorodban, Izsevszkben és másutt létesülő víztisztító állomások üledékkezelő berendezéseinek tervébe.

Illusztráció 23, tábl. 28, forrásmunka 118.

SSZ=880989101

TIP=3

CCC 02870044475

Cim: Hidrogeológiai munkák a Szir-Darja-medence felszín alatti vízkészleteinek pontosítására

1986

50 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Szir-Darja folyó medencéje Narin-i felszín alatti vízellőhelyének vizsgálata arra irányult, hogy pontos becslést készítsenek a felszín alatti vízkészletekről, a maximális leengedés és a távlati hasznosítás figyelembe vételével. Metodikát készítettek a víztározó kőzetek készleteinek becslésére a Taskent környéki hidrogeológiai expedíció részére.

A kutatási eredmények alkalmazása lelőhelyenként jelentős gazdasági megtakarítást eredményez.

Illusztráció 19, tábl. 7, forrásmunka 24.

SSZ=880988059

TIP=3

CCC 02870028134

Cim: Különböző adalékanyagok hatása a kalciumkarbonát kristályosodására vizlágítás során

1986

50 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

Az ivóvizellátási célra hasznosított felszín alatti vizek vizsgálatának célja az volt, hogy megállapítsák a foszfát-, vas-, magnézium-adalékanyagok hatását a kalciumkarbonát kristályosodására természetes vizek lágyításánál a hőmérséklet és más tényezők függvényében.

Analitikai és fiziko-kémiai módszerekkel kimutatták a természetes vizek azon összetevőit /alkotóelemeit/, melyek gátolják a kalciumkarbonát kristályosodását a vizlágyítási folyamatban. A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazása révén növelhető a vitzisztító berendezések hatékonysága a kezelés alá vett vizek fizikai-kémiai jellemzőinek pontosabb figyelembe vétele révén.

Illusztráció 6, tábl. 14, forrásmunka 6.

SSZ=880974754

TIP=4

CCC 04870002508

Cim: Számítógépes módszerek kidolgozása és bevezetése a szivárgási mező tanulmányozására

1986

50 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: folyadékszivárgási folyamat porózus közegben természetes és mesterséges tényezők hatására: célja: a legfontosabb hidrogeodinamikai feladatok megoldása, vagyis talajvizszintek prognosztizálása, a porózus közeg szűrési paramétereinek meghatározása.

A kutatók új algoritmusokat és programokat készítettek a hidrogeodinamikai feladatok megoldására. A számítási metodikát gyakorlati alkalmazásra átadták a kirgiziai hidrogeológiai expedíciónak. A kidolgozott számítógépes módszerekkel rövid idő alatt számítási sorozatokat lehet végezni a felszín alatti vizek szintjének prognosztizálására a különböző jelentőségű és mértékű zavaró tényezők és szűrési paraméterek figyelembe vételével.

A kutatási eredmények felhasználhatók a geofiltrációs prognosztizálási feladatok megoldásához, felszín alatti vízkészletek becsléséhez, továbbá heterogén közeg szűrési paramétereinek meghatározásához.

Illusztráció 8, tábl. 7.

SSZ=880976183

TIP=4

CCC 04870002581

Cim: Változó vegyértékű elemek /Fe, Mn, Se/ geokémiája az Orosz tábla délnyugati részének ivóvízszolgáltatási célú felszín alatti vizeiben

Szerző: Zakutyin V.P.

1987

250 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás keretében tanulmányozták a moldvai, a pripjatyi, a dnyeper-donyecki, az ukrán és a donyeci vízmedencék kevésbé mineralizálódott felszín alatti vizeit, éspedig abból a célból, hogy megvizsgálják a változó vegyértékű elemek /Fe, Mn, SE/ geokémiáját az Orosz plató délnyugati részének ivóvízszolgáltatási hasznosítású felszín alatti vizeiben.

Megállapították az Orosz plató délnyugati része geológiai szerkezetében a felső hidrodinamikai szintek oxidációs-redukációs övezetbeosztását és ennek hatását a vas-, mangán- és szeléntartalmú felszín alatti vizek elterjedésére. Prognózisokat készítettek a vas, mangán és szelén terjedésére a régió főbb talajszintjeinek vizeiben, ami lehetővé teszi ezen elemek koncentrációjának pontosabb becslését az ivóvízlelőhelyek kutatásánál.

Illusztráció 36, tábl. 33, forrásmunka 208.

SSZ=880977248

TIP=3

CCC 02870064402

Cim: Talajvizek ásványosodásának, felszín alatti vizek reális hozamának, talajok elszikesedésének prognosztikus vizsgálatai

1986

50 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: termőföldek meliorációs állapotának prognózisa sokéves öntözési viszonyok között: célja: talajvizek mineralizációs dinamikájának, talajok elszikesedésének vizsgálata két évtizede tartó öntözési gyakorlat figyelembe vételével a Dnyepropetrovszk terület két termelőszövetkezetében.

A kutatók mennyiségi becslést készítettek a sótartalom változásairól a talajban és a talajvizekben. A kutatási eredményeket felhasználják az alagcsövezési munkák tervezésénél, a talajvédelemben és a talajviz-tisztaság megőrzésében.

Illusztráció 11, tábl. 5, forrásmunka 11.

IV. A TALAJ ÉS TERMŐFÖLD VÉDELME ÉS HASZNOSÍTÁSA

SSZ=880987933

TIP=4

CCC 04870008980

Cim: Mikrobiológiai folyamatok és szabályozásuk az ukrajnai sztyeppés övezet löszös kőzeteiben

Szerző: Lapta J.I.

1987

205 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció bemutatja a mikroorganizmusok szerepét a lösz-talajok kialakulásában és a mikrobaközösségek fejlődési irányát a talajképződés során.

A szerző modellt állított fel a mikroflóra összetétel változásainak prognosztizálására és új módszereket javasol az újra művelés alá vont földek nitrogénháztartásának javítására. Tudományos érvekkel támasztotta alá a rizotorfin és a műtrágyák együttes alkalmazását, meghatározta ezek adagolását, pl. a lucerna nitrogénfelvételének optimalizálásához.

A rizotrofin és a műtrágyák együttes alkalmazására vonatkozó javaslatot beépítették az ukrajnai termőföld-rekultivációs program módszertani ajánlásaiba. A kutatás eredményei felhasználhatók az ásványi kincsek kitermelési terveinek ill. a termőföld rekultivációs programok kidolgozásánál, hasonló adottságú területeken.

Ábra 13, tábl. 46, forrásmunka 304.

SSZ=880987916

TIP=4

CCC 04870008712

Cim: Grúziai természetes legelők talajainak biológiai aktivitása és annak módosulása eróziós folyamatok hatására

Szerző: Ramisvili N.M.

1987

175 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: aerob és anerob mikroorganizmusok mennyiségének és aktivitásának vizsgálata különböző mértékben erodálódott legelők talajain, továbbá a mikroba-közösségek nitrogén-lerakó képességének meghatározása különböző mértékű antropogén terhelésnél.

A kutató elsőként adott komplex jellemzést a grúziai természetes legelők talajaiban végbemenő mikrobiológiai és biokémiai folyamatokról: egyenes összefüggéseket fedezett fel az anaerob nitrogénlekötők száma, a nitrogénlekötés intenzitása és a füves növényzet biomasszája között. A mikrobiológiai kutatások eredményeit felhasználták a legelőterületek füvesítésének tudományos megalapozására, minthogy a rétesítés a talajok erózióellenállósága helyreállításának és fokozásának egyik eszköze, mely biztosítja a legelők biológiai aktivitásának és a biomassza növelését.

A kutatás eredményeinek alkalmazása: a SZUTA Mikrobiológiai és Viruskutatási Intézete, valamint Talajtani, Agrokémiai és Talajjavítási Kutató Intézete.

Ábra 8, tábl. 48, forrásmunka 287.

SSZ=880973993

TIP=4

CCC 04870002209

Cim: Technogén szennyezés hatása a dél-uráli csernozjom mikrobatársulásainak szerkezetére és működésére

Szerző: Lurje N.J.

1987

162 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: technogén szennyezésű talajok mikrobatársulásai szerkezetének és szerkezetmódosulásának vizsgálata, valamint a talaj-mikroflóra működési sajátosságainak vizsgálata, a technogén szennyezés jellegének és mértékének függvényében.

A kutatók kidolgozták a mikrobiológiai paraméterek rendszerét, amely jellemzi a mikrobacönózis szerkezetének módosulását a technogén szennyezés hatására. Bebizonyították, hogy a mikroszkópikus talajgombák bio-indikátorként használhatók a csernozjomok rézszennyezettségének megállapítására. Emellett vizsgálatot végeztek a trichodermin nevű készítmény hatékonyságának megállapítására technogén talajszennyezési viszonyok között.

A kapott eredmények felhasználhatók a potenciális termőképesség változásainak diagnosztizálására technogén szennyezés esetén.

Ábra 31, tábl. 29, forrásmunka 140.

SSZ=880855454 TIP=3 NDK M02880901251

Cim: A talajtömörödés mennyiségi értékelése

Szerző: Neupert A.

1986 129 old.

Csoport: A Nyelv: 570

A kutatási célkitűzés az volt, hogy ödometriás vizsgálatokkal a természetes tömörség alapján meghatározzák az idő múlásával a tömörödött réteg keletkezését a víztelítetlen szántott talajban avégett, hogy megállapítsák a maximális terhelhetőséget és a kritikus talajállapotot, valamint előre jelezhessék a tömörödés kialakulását.

A kutatás leglényegesebb fázisa egy terhelés-terhelésmentesítés-terhelésciklus /45 perc/ időfüggvényes mérésorozat volt, amely jellemezte a talaj viselkedését ismétlődő terhelésnél és terhelésmentesítésnél. A pillanatnyi összenyomás /3 mp-enként/ és a lassú összenyomás /45 percenként/ összevetéséből kapott mennyiségi adatok azt mutatják, hogy a pillanatnyi tömörödés fajsúlya nagyobb. A talajelegyek összenyomódása rövididejű folyamatos terhelésnél a növekvő nedvességtartalommal egyenes arányosan növekszik. A kutató ökológiai és technológiai értékelés ad a talajelegyek állapotáról három kísérleti talajtípusra a tömörödés előtt és után.

Ábra 52, tábl. 17, forrásmunka 118, melléklet 15.
NDK-beli keresőkód: MSDS000314

SSZ=880993787 TIP=4 CCC 04870017771

Cim: A szikesedés hatása a talajok viz- és sóháztartására

Szerző: Tigaj V.A.

1987 205 old.

Csoport: A Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Rosztov terület /OSZFSZK/ sötét gesztenyebarna talajai és azok szikesedési folyamatai: célja: a talajok viz-fizikai tulajdonságaiba bekövetkező változások vizsgálati módszereinek kidolgozása, különböző mértékű szikesedés esetén a viz- és sóháztartás alakulásának előrejelzéséhez.

A kutatók elméleti és kísérleti kutatásokat végeztek számítógépes matematikai modellezési módszerek felhasználásával. A kísérletekhez tenziométereket, neutron-nedvességmérőt, ion-szelektív elektródákat és vákuumos kapillaritásmérőt használtak. Számítási módszert dolgoztak ki a talaj főbb hidrofizikai jellemzőinek meghatározására, mely figyelembe veszi a talaj mechanikai és ásványösszetételét, valamint a szikesedés mértékét. Az új számítási módszer lehetővé teszi, hogy pontosabb prognózisokat készítsenek az öntözött földek víz- és sóháztartásának alakulásáról a lehetséges szikesedést figyelembe véve, továbbá módosítsák az öntözési technológiát és a kémiai talajjavítás ütemezését.

A kutatás eredményeinek felhasználói: a SZU Vizgazdálkodási Minisztériumának tervező intézetei.

Ábra 23, tábl.35, forrásmunka 184.

SSZ=880974657

TIP=4

CCC 04870003639

Cím: Tajgai erdős övezet alluviális réti talajinak ökológiai-genetikai sajátosságai /a Moszkva, Káma és Ob folyók árterének példáján/

Szerző: Gruzdkova R.A.

1986

151 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: az ökológiai viszonyok azon skáljának meghatározása, melyen a réti talajképződés megvalósul és kialakul a nagy produktivitású alluviális réti talajok típusa.

Összevont ökológiai-genetikai elemzést végeztek, melynek célja a réti talajképződés feltárása az Orosz- és a Nyugat-Szibériai-síkság déli tajgai övezetének különböző fáciesű ártéri területein. Megállapították a réti talajképződés optimális paramétereit, melyeket az ártéri területek gazdasági hasznosításánál el kell érni.

A kutatási eredményeket felhasználják különböző szaktárgyal...
oktatásában a Moszkvai Állami Egyetem Talajtani Karán.

Ábra 8, tábl. 14, forrásmunka 263.

SSZ=880993717

TIP=4

CCC 04870017144

Cim: Közép-uralalji talajok nitrát-adszorbcioja

Szerző: Irjanova J.M.

1987

209 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: nitrát-adszorbcios folyamatok vizsgálata a Közép-uráralja leggyakoribb talajain.

A jelzett térség talajaiban most először vizsgálták rendszeresen a nitrát-adszorbcios folyamatokat, s a kapott eredmények új irányt jelentenek a talajban végbemenő ioncsere kutatásában. A kutatók új módszereket dolgoztak ki a különböző mozgásképességű nitrátok, valamint a talaj nitrát-pufferoló képessége meghatározására. A kutatási eredmények elméleti alapul szolgálnak a nitrogén-bevitel tervezéséhez és a nitrogénműtrágyák ésszerű felhasználásának bevezetéséhez. A kutatási eredmények nagy társadalmi és ökológiai jelentőségűek, mert elősegítik a talajkimosódás okozta nitrátveszteség megakadályozását.

A kutatás eredményeit alkalmazásra ajánlották az Udmurt ASZSZ Goszagroprom tudományos-kutató és tervező-fejlesztő szervezeteinek, valamint az Udmurt Állami Egyetemnek. Az ajánlások alkalmazhatók az OSZFSZK nem feketeföldű övezetében is.

Ábra 4, tábl. 20, forrásmunka 122.

SSZ=880987417

TIP=4

CCC 04870009748

Cim: Talaj-ökológiai összefüggések a Közép-Kaukázus szubalpesi tájaiban

Szerző: Razumov V.V.

1987

296 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Közép-Kaukázus északi nagylejtője szubalpesi tájainak talajtömbje és annak szerkezete, valamint tulajdonságai, célja: a szubalpesi talajok ökológiai össze-

függéseinek feltárása és összehasonlító értékelése, továbbá a talajok minőségi és mennyiségi változásainak értékelése a természetes rendszerekben, különböző növénytipusok és különböző mértékű talajkárosodás mellett.

A kutatók teljesen új adatokat kaptak, melyek jellemzik a különböző magashegyi georendszerek mennyiségi és minőségi mutatóit, az ökoszisztemek szerkezetét és azok változásait a természetes és antropogén tényezők hatására. Módszereket dolgoztak ki és vezettek be a magashegyi különböző szintmagaságú georendszerek talajökológiai kutatására.

A kutatási eredmények felhasználhatók a talajváltozások értékelésére és prognosztizálására a bio-klimatikus háttérállapot különböző változatainál: a közép-kaukázusi hegyi talajok vizsgálatára; a tájgazdálkodás, mező- és erdőgazdálkodás számos elméleti kérdésének megoldásánál.

Ábra 29, tábl. 34, forrásmunka 178.

SSZ=880987987

TIP=4

CCC 04870009553

Cím: Talajok tápanyagellátottságának értékelése ion-szelektív elektródarendszer alkalmazásával

Szerző: Kuznyecova L.A.

1987

219 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás során NO_3^- , K^+ , Ca^+ , Mg^+ ionszelektív elektródákat, pH-értékeket vizsgáltak, gyepes- és gyengén podzolos talajokon.

Összefüggéseket tártak fel a gyepes-podzolos talajon termesztett növények hozama és az ionaktivitás között a talaj--növény rendszerben, ill. az ionvegyületek mennyisége között. Meghatározták, milyen feltételek között alkalmazhatók az ionszelektív elektródák a talajok tápanyagellátottságának értékelésére. A kapott kutatási adatokat laboratóriumi kísérleteknél hasznosítják a Dokucsajevről elnevezett Talajtani Intézetben a talaj termőképesség diagnosztizálására. Az ionszelektív elektródák alkalmazása lehetővé teszi a talajok tápanyag-ellátottságának operatív ellenőrzését. A módszer igen gyors és gazdaságos. Kimutatták, hogy az intenzív mezőgazdasági vegyszerhasználat körülményei között a növények tápanyag-ellátottságának jellemzéséhez komplex értékelés szükséges, mely a hagyományos

elemzési módszerekkel együtt magában foglalja az ion-aktivitás, a K-potenciál meghatározását, valamint a növények tápelem-tartalmának ellenőrzését.

Tábl. 38, forrásmunka 216.

SSZ=880987982

TIP=4

CCC 04870009319

Cim: Ukrajnai sztyeppés talajok szélerozió-ellenállásának főbb paraméterei, mint talajkimélő technológiák kidolgozásának megalapozó tényezői

Szerző: Timcsenko D.O.

1987

221 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célkitűzései: talajok szélerozió-kitettségének vizsgálata, matematikai összefüggések felállítása a talajerodálódás és annak paraméterei között, különböző eroziógátló intézkedések és eszközök hatékonyságának értékelése.

Mennyiségi összefüggést állapítottak meg az erodálhatóság és a talajérdeesség főbb paraméterei közt; módszereket dolgoztak ki a szélerozió okozta talajveszteségek prognosztizálására. A talajok szélerozióval szembeni potenciális ellenállóképességét tükröző térképrajzokat a talajvédő intézkedések kidolgozásánál kiindulási alapként használják fel. A szélerozióból adódó esetleges talajveszteségek prognosztizálásának módszere lehetővé teszi a mezőgazdasági művelési technológiák korrigálását.

Ábra 29, tábl. 26, forrásmunka 252.

SSZ=880977435

TIP=4

CCC 04870013072

Cim: Dél-kazahsztáni szürketalajok tulajdonságainak változásai különböző jellegű mezőgazdasági hasznosításnál

Szerző: Issza Dembele

1987

198 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás során a különböző mezőgazdasági hasznosulású dél-kazahsztáni világos szürketalajokat tanulmányozták, hogy meghatározzák ezzel összefüggésben a talajok fizikai, fiziko-kémiai és kémiai tulajdonságaiban bekövetkezett változások irányát és mértékét.

Az u.n. Éhség-sztyeppei világos szerozjomok tulajdonságaiban történt természetes és antropogén eredetű változásokról, a talajösszetétel jellemzőiről összegyűjtött kísérleti anyagot tényalapként használhatják az adott térségben a talajképződés és -fejlődés, valamint az öntözött földhasználat prognosztizálására.

A prognosztizálási anyagokat felhasználásra elfogadta a "Szojuzvodprojekt" országos tervező-fejlesztő és tudományos-kutató egyesülés.

Ábra 6, tábl. 33, forrásmunka 149.

SSZ=880987965

TIP=4

CCC 04870008797

Cim: Gyengén ásványosodott öntözőviz hatása a déli csernozjom humuszállapotára

Szerző: Popova T.V.

1987

143 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Öntözött és öntözetlen közepesen agyagos és kevésbé humuszos déli csernozjomokat, valamint meszes-micelláris talajokat vizsgáltak. A kutatás célja az volt, hogy feltárják a déli csernozjom humuszállapot változásainak törvényszerűségeit a különböző összetételű és fémsó-telítettségű vizek hatásával összefüggésben, laboratóriumi és terepviszonyok között.

Kimutatták, hogy a lúgos és magas fémsótartalmú öntözőviz hatása a talajok humuszállapotára nem egyértelmű és függ a talajok eredeti állapotától, a víz összetételéről és az alkalmazott vetésforgó jellegétől is. A kutatók ajánlásokat dolgoztak ki a csernozjomok humuszállapotának ellenőrzésére, öntözéses művelésnél.

A kapott eredmények felhasználhatók a déli csernozjomokon meliorációs intézkedések megvalósításánál, továbbá az ilyen talajok termőképességének fenntartásához és biztos terméshozam eléréséhez, kedvezőtlen összetételű, gyengén ásványosodott vízzel történő öntözésnél.

Ábra 19, tábl. 29, forrásmunka 161.

V. AZ ERDŐK TELEPITÉSÉVEL, VÉDELMEVEL ÉS HASZNOSÍTÁSÁVAL
FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=880987644

TIP=3

CCC 02860086616

Cim: Talajok erdőnövesztő tulajdonságai és racionális hasznosítási módjai az erdők produktivitásának növelése céljából

1986

71 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatók a Közép-Volgemellék erdei talajait, s az ott honos tülevelüeket és csemetekerteket vizsgálták. A kutatás célja: erdőgazdálkodási és fakitermelési vállalatok működési területén a talajok tulajdonságainak vizsgálata, fenyőcsemete-nevelési agrotechnikai eljárások kidolgozása kötött talajok-ra, a fenyőfélék növekedési sajátosságainak vizsgálata helyi viszonyok között, továbbá a környék mocsaras talajainak és lecsapolási lehetőségeinek tanulmányozása.

A kutatók talajtérképeket készítettek a "Marij Csodra" természetes parkerdő és a Zvenyigovszki Erdőgazdaság területéről, megállapították a fenyőmagvetés optimális normáit a zárt talajú csemete-nevelési rendszerben. A talajtérképeket gyakorlati felhasználásra átadták a "Szojuzgiproleszhoz" és az Uljanovszki Erdőrendezési Expedíció szakembereinek, a többi kutatási eredményt pedig a "Mariji Erdő" komplex fejlesztési célprogram keretében hasznosítják.

Tábl. 22, forrásmunka 29.

SSZ=880974300

TIP=3

CCC 02860051870

Cim: Erdőállomány távlati fejlesztésének számítási módszerei

1986

108 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja az volt, hogy műszaki dokumentációs rendszerbe foglalják az erdőállomány távlati fejlesztésének számítási módszereit, továbbá megállapítsák a főbb fafajták természetes növekedésének mutatóit a Kazah SZSZK éghajlati viszonyaira.

A kutatók matematikai modelleket és táblázatokat készítettek a természetes növekmény mutatóiról, az erdőtelítettség, az életkor és becslési értékek szerint. A Kazah SZSZK fenyeveseire először határozták meg a növekedési normatívákat megyei eloszlásban. A kutatási eredmények alapján pontosabb számításokat lehet végezni az erdőállomány dinamikájára.

A normatívák gyakorlati felhasználásra kerültek a Celinográd, Karaganda és Kusztanaj területeken az erdőrendezési munkák során. A normatívák szélesebb körű alkalmazása 1990-ig megvalósul.

SSZ=880973997

TIP=4

CCC 04870002830

Cim: Lvov körzetében a bükkös biogeocönózisok főbb összetevőinek változásai a rekreációs terhelés következtében

Szerző: Prikladovszkaja T.R.

1987

183 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: jelentős rekreációs terhelésnek kitett bükkös növénytársulások területén a talaj, az aljnövényzet, a faállomány változásainak tanulmányozása.

A rekreációs terhelés mértékének egyik fő ismérve, hogy jelentősen megnövekszik az önkényesen kitaposott ösvények, utak és táborhelyek mennyisége, amit a teljes erdőterület bizonyos százalékában fejeznek ki. A kutatók számításokat végeztek és módszereket dolgoztak ki a bükkös biogeocönózisok rekreációs eredetű károsodásának diagnosztizálására. A kutatási eredmények felhasználása javítja az üdülési-pihenési célú bükkösök állapotát és ellenállóságát. A kutatók ajánlásokat dolgoztak ki az üdülési-pihenési célú bükkösökben az erdőgazdálkodás gyakorlati módszereire.

A kutatás eredményeinek felhasználói: a Lvov területi erdőgazdasági vállalatok, Lvovi Erdőrendezési Igazgatóság stb.

Illusztráció 31, tábl. 44, forrásmunka 248.

SSZ=880974299

TIP=3

CCC 02860046250

Cim: Erdőnövesztési célprogramok, gyéritési és ifjítási technológiák kidolgozása síkvidéki és hegyi erdőkben tipológiai alapon, teljes gépesítéssel

1986 122 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A vizsgálatokat észak-kazahsztáni, Pavlodar és Szemipalatyinszk területi erdőkben végezték. A munka célja olyan erdőalakítási és gyéritési technológiák, ill. programok kidolgozása volt, melyek révén a termelékenység másfélszeresére nőtt.

Módszert dolgoztak ki az erdei fenyőfajták növesztésére automorf viszonyok között. A kutatási eredmények alkalmazása révén 1,4-1,6-szeresére nőtt az "áterdőléseknél" a munka termelékenysége. Az eredmények alkalmazási területe: észak-kazahsztáni erdőgazdálkodási vállalatok.

Illusztráció 7, tábl. 50.

SSZ=880973995

TIP=4

CCC 04870002744

Cim: Távérzékelési módszerek az erdőrendezésben /a Leningrád terület példáján/

Szerző: Szelivanov A.A.

1986 238 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a légifelvételezési anyagok, különböző fajtájú és léptékű légifelvételek leghatékonyabb felhasználási módjainak bevezetése a tájrendezésben; módszerek, jellemzők és becslési táblázatok kimunkálása a légifelvételek konturos és sztereo-kiértékeléséhez, vizuális feldolgozásához a táj rekreációs terhelésének meghatározása céljából.

A munka során tanulmányozták a parkerdők faállománya felépítésének törvényszerűségeit, matematikai modelleket dolgoztak ki a parkerdők felépítésének vizsgálatára. Meghatározták a parkerdős tájak távérzékelésének jellemzőit.

A kutatás eredményeit felhasználták a leningrádi parkerdő-övezet gazdálkodási elveinek kidolgozásához, továbbá a zöldterületek erdőrendezési munkálatainál.

Ábra 22, tábl. 29, forrásmunka 312.

SSZ=880987975

TIP=4

CCC 04870009666

Cim: Azonos korú fenyves változásának elemzése és fatermelési módszerek kidolgozása

Szerző: Kaplunov V.Ja.

1987

149 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: az átmérőszerkezet törvényszerűségeinek tanulmányozása és számszerű leírása, a változás előjelzési modelljének kidolgozása átmérőszerkezetre és a fatermelési módszerek módszertani alapja.

Kidolgozták a növekedési folyamatok értékelési módszerét Waybull jellemzők változási eloszlása szerint és a fatermelési módszerek modellezéses előjelzési módszerét. Az eredmények a növénytársulások állapotának kutatására és fatermesztési módszerek kidolgozásánál használhatók.

Alkalmazási terület: erdészeti, erdőgazdálkodás, erdőtipológia.

Ábra 31, tábl. 23, forrásmunka 145.

SSZ=880996869

TIP=4

CCC 04870018725

Cim: Sötétbarna talajok erdészeti tulajdonságai

Szerző: Szeregyina M.A.

1987

208 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

E munka az első folyamatos elemzés a különböző talajjellemzők, ill. a faállomány kapcsolatának vizsgálatára különböző ültetvényeken.

Az erdősávokban vizsgálták a fák eloszlását Kraft-osztályok szerint, ennek megfelelően a fák állapotát értékelték; a fa állapota és a talaj jellemzői közti összefüggés matematikailag bizonyított. A talajhatás mennyiségileg is értékelhető, vizsgálták a kapcsolat módját és hatását a fa állapotára; modell készült a fa állapota és a talajhatás közti összefüggés vizsgálatára erdősávban.

Az eredményeket az Ukrán Mezőgazdasági Egyetem talajtani tanszéke előadásain ismertetik. Alkalmazási terület: erdősávok művelési-előkészítési módszereinek kidolgozása.

Ábra 16, tábl. 45, forrás 319.

SSZ=880987983

TIP=4

CCC 04870009448

Cim: Az Északnyugat-Kaukázus tölgyesei gyógynövényei; leltár és újratermelés

Szerző: Hacseogu A.E.

1987

224 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a száraz tölgyes típusok és típuscsoportok leggyakoribb gyógynövényei, a gyógynövények fajösszetételének tisztázása tölgytársulásokban, a legértékesebb gyógynövények hozama és elterjedési körülményei, az erdészeti hatása, ökológiai tényezők. A gyógynövénytartalék értékelésének kidolgozása erdőtervezésben.

Tisztázódott a gyógynövények alkalmazkodása az erdei viszonyokhoz, a fajok hozama a faállomány sorától a szerkezetétől függően, ill. ökológiailag. Az aljnövényzet fajközi kapcsolatait első ízben sikerült tisztázni. A kidolgozott módszert a krasznodari erdészetenél 1985 óta használják 256.3 ezer ha-on. A közölt számítási táblázatokkal pontosítani lehet a gyógynövénykészletet látható jelek alapján. Intézkedési tervrendszert dolgoztak ki a gyógyszer-nyersanyagkészlet ésszerű használatára és újratermelésére, melyhez módszertan is tartozik.

Alkalmazási terület: gyógyszernyersanyag előkészítésének tervezése és szabályozása, a természetes növényzet megújuló forrásának ésszerű hasznosítása, erdőtervezés.

Ábra 17, tábl. 67, forrásmunka 218.

SSZ=880993759

TIP=4

CCC 04870017492

Cim: Talajok erdészeti tulajdonságainak változása a Nyugati-Szaján fenyveseiben

Szerző: Jermolenko L.G.

1987

181 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A munka célja: a hegyi talajok fatermelő képességének változása különböző magasságban, változásuk gazdasági hatásokra a Nyugati-Szaján nagy termőképességű viszonyai között.

Megállapították a talajok víz- és hőháztartási változásait magassági övenként észlelési állományokban, a fő elemek mozgása törvényszerűségeit és a talaj bioaktivitását, valamint a hegyi erdőtalajok fatermelő képességét.

Alkalmazási terület: tudományos és tervező vállalatok a hegyi erdőszetben. Az eredményeket a vágási tervutasításban hasznosítják Kelet- és Nyugat-Szibériában.

Ábra 28, tábl. 52, forrásmunka 195.

VI. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK TÉMAKÖRÉHEZ KAPCSOLÓDÓ EGYÉB KUTATÁSOK

SSZ=880977733

TIP=4

CCC 04870014431

Cím: A szovjet vasércbányászat fejlődésének prognosztizálása technika-történeti elemzés alapján

Szerző: Csernyegova J.J.

1987

213 old.

Csoport: A

Nyelv:570

A kutatás tárgya: vasérctermelés társadalmi-gazdasági feltételei, nyersanyagbázisa és technológiája, valamint azok történelmi összefüggései. Célja: a vasérckitermelés geológiai-bányászati és technológiai tényezőinek, ill. a társadalmi szükségletek közötti kölcsönhatások vizsgálata, e kölcsönhatások múltbeli változásait előidéző okok és törvényszerűségek feltárása, az ágazat fejlesztési távlatainak vázolója.

A szerző rendszerelméleti megközelítésben tárgyalja a vasérctermelés fejlődési szakaszainak váltakozását. Elsőként tárgyalja fel és fogalmazza meg az ágazat főbb fejlődési törvényszerűségeit; felvázolja a következő fejlesztési időszak jellegzetességeit a nyersanyagbázis és a termelési technológia minőségi változásainak figyelembe vételével. A kutatás során a "Műszaki haladás üteme" kritériumának alkalmazására ajánlott metodika lehetővé teszi, hogy a társadalmi-gazdasági és bányászati-geológiai feltételek prognózisának, a technológiai-technikai fejlettség színvonalának figyelembe vételével állapítsák meg bizonyos műszaki eszközök és eljárások hatékonyságát, illetve előrejelezzék azok váltását.

A kutatás eredményeit felhasználják a SZU Tervhivatalának szakintézményei, a "Szojuzruda" termelési egyesülés tevékenységében; a bányá- és technika-történeti kutatásokban; a vasérckitermelési ágazat fejlesztési távlatainak felvázolásában.

Ábra 2, tábl. 10, forrásmunka 244.

SSZ=880996482

TIP=4

CCC 05870002034

Cim: Vizfolyások, tározók és ártéri földek közgazdasági értékelése

Szerző: Vorobjev B.V.

1987 389 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: folyók, tavak, víztározók, árterek, természeti és gazdasági tényezők, célja: vízfolyások, tározók és ártéri földek integrált közgazdasági értékelése elméleti és módszertani kérdéseinek kidolgozása, figyelembe véve azok gazdasági hasznosításával kapcsolatosan felmerülő természetvédelmi és szociális korlátozó tényezőket.

Átfogó koncepciót dolgoztak ki az ökológiai szempont erősítésére a gazdasági tevékenységben; tudományos érvekkel támasztották alá a természeti elemek integráns gazdasági értékelésének szükségességét, figyelembe véve a korlátos tényezőket. A kutatás eredményeit átültette tervezési gyakorlatába a Lenhidroprojekt /Leningrádi Vizügyi Tervezőintézet/, felhasználja /tankönyv formájában/ a Leningrádi Pedagógiai Főiskola.

Összefoglalva a kutatás eredményeit: először készült metodika a térben korlátozott természeti objektumok /folyók, tározók, árterek/ gazdasági értékelésére, mely lehetővé teszi a meg-alapozottabb és hatékonyabb döntéshozást vizsgálókérdési rendszerek létrehozásához.

Ábra 38, tábl. 61, forrásmunka 260.

SSZ=880987977

TIP=4

CCC 04870009668

Cim: Talajok termőképességének megújítása a termelés növelésével együtt

Szerző: Davigyuk N.A.

1987 170 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző mélyreható jellemzést ad a földhasználat közgazdasági megközelítéséről; lényegi értelmezést nyújt a földről, mint alapvető termelési eszközzel, továbbá a föld passzív és

aktiv /mint biológiai munkaeszköz/ szerepéről a társadalmi termelésben. Meghatározza és tudományosan megalapozza a mezőgazdaság szerepét, mint olyan ágazatét, mely nyersanyagokkal és fogyasztási cikkekkel egyidejűleg biológiai munkaeszközöket is előállít; kidolgozza a talaj gazdasági termőképessége megújításának igazgatási /szervezési-közgazdasági/ mechanizmusát.

A kutatás során kidolgozott elméleti és módszertani tételket elsősorban a politikai gazdaságtan oktatása területén alkalmazzák.

Illusztráció 8, tábl. 4, forrásmunka 139.

SSZ=880977324

TIP=4

CCC 04870012754

Cim: Erdőszennyezésből adódó gazdasági veszteségek meghatározása és ennek felhasználása az erdőgazdálkodás gazdasági mechanizmusának fejlesztésében

Szerző: Misenyin J.V.

1987

166 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Kutatási terület: az Örmény SZSZK-beli kirovakáni erdőszet gazdasági tevékenysége és erdőségei, melyek erősen szennyezett levegőjű térségben terülnek el. A kutatási cél: az erdőszennyezésből származó gazdasági veszteség meghatározására szolgáló főbb módszerek továbbfejlesztése, a veszteségmutatók felhasználásának lehetősége és szükségessége az erdőgazdaság gazdasági mechanizmusának javítására.

A szerző definiálta a "gazdasági károsodás abszolút nagysága" fogalmát, rangsorolta az erdei erőforrások szennyezéséből származó károkat, felvázolta a károsodási mutatók alkalmazási lehetőségeit az erdőgazdálkodásban. A szerző által továbbfejlesztett károsultság-kimutatási metodikát felhasználták az örményországi lev egőtisztaságvédelmi intézkedések kidolgozásánál.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: erdőgazdálkodás tervezése és szervezése kedvezőtlen környezeti adottságok mellett, valamint a levegőtisztaság védelmét célzó tevékenység.

Ábra 5, tábl. 12, forrásmunka 151.

SSZ=880415874

TIP=4

POL D0002508

Cim: Díjfizetés és bírságolás a lengyel környezetvédelmi rendszerben /jogrend és hatáskör/

Szerző: Mazurkiewicz M.

1986

Csoport: B

Nyelv: 540

A vizsgálódások tárgya volt a természeti közeg gazdasági hasznosítása és módosítása fejében fizetendő díjtételek, a környezetvédelmi követelmények megszegéséért járó pénzbírság és az alkalmazott jogrend.

A szerző a vizsgált intézkedéseket a lengyelországi környezetvédelmi, ill. környezetalakítási elvek gazdasági és jogi kérdéskörének tükrében elemzi és figyelme kiterjed a különböző társadalmi díjfizetések elméleti megalapozására, ill. azok szerepére a környezet védelmében. Az ökológiai bírságolás és díjfizetés jogrendi szerkezetére vonatkozó kutatásai mellett a szerző közgazdasági elemzést és hatékonyság-értékelést nyújt ezen intézkedések helyéről az emberi környezet védelmének és formálásának mechanizmusában, továbbá szerepükről a lengyelországi népgazdasági-irányítási rendszer működési mechanizmusában a gazdasági reform feltételei között.

SSZ=880987407

TIP=4

CCC 04870006093

Cim: Nagy-Jalta üdülőkörzetének területfejlesztési elképzelései

Szerző: Galuh G.A.

1987

207 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: nagykiterjedésű üdülőövezetek elméleti elemzése és továbbfejlesztési lehetőségei a nagy-jaltai agglomeráció példáján.

A szerző bemutatja az üdülőövezet kialakulásának és működésének problémáit, ismerteti szerkezeti modelljét.

A kutatás során kapott elméleti következtetéseket és térkép-
anyagokat felhasználják oktatási segédletként a "Rekreációs
földrajz" és "Krim rekreációs potenciálja" szaktárgyak okta-
tásában. A kutatás eredményei emellett felhasználhatók a vá-
rosépítésben, a terv- és döntéselőkészítő munkában, melynek
célja Nagy-Jalta gazdasági és szociális fejlesztése.

Ábra 2, tábl. 19, forrásmunka 214.

SSZ=880987412

TIP=4

CCC 04870006434

Cim: A Kaspi-tenger azerbajdzsáni partvidékének természet-
fejlesztési feladatai

Szerző: Panahov S.M.O.

1987

212 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatási cél: természetalkotási és -fejlesztési törvény-
szerűségek vizsgálata a Kaspi-tenger azerbajdzsáni partvidékén.

A szerző feltárta a differenciálódás tér- és időbeni törvényszerű-
ségeit, kimutatta a partvidék természeti egységeinek formá-
lódásában és fejlődésében fellelhető sajátosságokat. Elsőként
határozta meg a primer tájképződés sebességét és jelölte ki
főbb típusait. A vidék tájszerkezetének elemzése jó alapul
szolgál a természeti közeg változásainak pérognosztizálásá-
hoz a partvidék rekreációs és gazdasági hasznosításában.

A kutatási anyagok beépültek az Azerbajdzsán Állami Egyetem
tájkutatási oktatási anyagába. További alkalmazási terület:
tervmegalapozó kutatások a Kaspi-partvidék gazdasági és üdül-
tetési-pihenési célú hasznosításához.

Ábra 31, tábl. 11, forrásmunka 154.

SSZ=880973996

TIP=4

CCC 04870002784

Cim: Vizi élőlények /halivadék és rákfélék/ túlélési reakciói
bizonyos toxikus anyagokkal szemben

Szerző: Cserkasin Sz.A.

1985

174 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Kutatási célkitűzés: vizi élőlények szennyezőanyagokkal szembeni túlélési reakcióinak vizsgálata, a kifejlődés stádiumának és a víz hőmérsékletének függvényében, továbbá a toxikán-sok túlélési és letális koncentrációinak összehasonlítása.

Toxikológiai és etológiai kísérleteket végeztek, fényképfelvételeken örökítve meg a végbemenő folyamatokat. Bebizonyosodott, hogy a szerves és szervetlen szennyezőanyagokkal szembeni túlélési reakciók lefolyása a hidrobióták egyedi fejlődésében hasonló jelleget mutat. Megállapították, hogy a víz hőmérséklet emelkedésével fokozódik a cin- és kőolajszármazék-tartalmú szennyezőanyagokkal szembeni túlélési reakciók hatékonysága. A kidolgozott biotesztelési metodikát felhaszná-lják a tenyésztési területek kiválasztásában, a víz toxicitásá-nak meghatározásában. E biotesztelési módszerek gyorsak, gaz-daságosak és egyszerűek.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: vízszennyezés ökológiai megfigyelése, halgazdasági toxikógia.

Ábra 7, tábl. 58, forrásmunka 198.

SSZ=880987416

TIP=4

CCC 04870010152

Cim: Biogén anyagok szerepe a Narocsani-tavak élőanyagfor-galmában és eutrofizálódásában

Szerző: Zsukova T.V.

1987

190 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Biogén anyagok /foszfor, nitrogén, szén/ szerepét vizsgálták a Narocsani-tavak ökorendszerében. A kutatás célja: tanulmányozni a biogén anyagok szerepét a különböző trofizációs ti-pusu tározók vízminőségének alakulásában és eutrofizálódásában.

A különböző tározókban hidrokémiai és biokémiai módszerekkel határozták meg a biogén elemek vegyületeit. Számításokat végeztek a hidrobiota-társulásokban a foszfor-vándorlás meg-határozására. Tanulmányozták a biogén anyagok körforgásának törvényszerűségeit és sajátosságait, a tavi ökorendszer tro-fikus szintjének függvényében. Kiemelték a biológiai körfor-gás biotikus elemének jelentőségét. Mennyiségi becslést ké-szítettek a biogén elemek mozgásának főbb paramétereiről és a foszforáram, mint legfőbb eutrofizáló elem vándorlásának mu-tatóiról a Narocsáni-tavak ökorendszerében. Megvizsgálták a vízminőség-változások prognosztizálásának lehetőségeit az antropogén eutrofizáció viszonyai között.

A kutatási eredményeket felhasználták a Narocsi-tavak térségének természetvédelmi intézkedéseikhez.

Alkalmazási terület: környezetvédelem, rekreációs gazdasági vízhasznosítás, ivóvizellátás.

Illusztráció 27, tábl. 50, forrásmunka 211.

SSZ=880987413

TIP=4

CCC 04870008907

Cím: Arzén a Szihote-Aliny-i bioszféra-rezervátum talajiban

Szerző: Karpova J.A.

1987

210 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Szihote-Aliny-i bioszféra-rezervátum talajainak, kőzeteinek, vizeinek és növényvilágának vizsgálata azt célozta, hogy megismerjék az arzén-vegyületek elnyelésének sajátosságait a helyi talajokon és a kapott adatokat felhasználják a környezeti háttér-megfigyelésekhez.

A Szihote-Alany-i rezervátum talajaiban először vizsgálták az arzéntartalmat, s feltárták a talajok potenciális pufferoló képességét az arzén-ionokkal szemben. A vizsgálati adatokat tükröző talajtérképeket és a háttér-monitoring programot elsősorban a Szihote-Alany-i bioszféra-rezervátum területén folyó kutatómunkában alkalmazzák. A kutatók környezeti megfigyelési programot dolgoztak ki az arzén-állapot ellenőrzésére.

A kutatás eredményei felhasználhatók a talajkutatás, a környezetvédelem, a biogeokémia területén.

Ábra 35, tábl. 22, forrásmunka 137.

SSZ=880977658

TIP=4

CCC 05870001273

Cím: Sztyeppés síkságok antropogén domborzatképződése /az Alsó-Don-medence példáján/

Szerző: Molodkin P.F.

1987

309 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás során az Alsó-Don-medence síkságait és azokkal határos térségeket vizsgálták. Cél: a sztyeppés síkságok antropogén domborzatképződésének általános elméleti megalapozása.

A kutatóknak most első ízben sikerült egységes elméletbe foglalni a sztyeppés síkságok antropogén domborzati alakulását. Részletesen jellemezték a mai ekzogén folyamatokat, elvégezték az Alsó-Don-medence síkságainak geomorfológiai körzete-sítését. A sztyeppés síkságok domborzatváltozásaival kapcsolatos következtetéseket és ajánlásokat felhasználták a térség öntözőrendszereinek tervezésében, az eróziógátló intézkedések kidolgozásánál, talajkimélő művelési rendszerek kialakításánál. A kapott eredmények elősegítik az öntözőrendszerek tervezésének és üzemeltetésének hatékonyabbá tételét, az ésszerű természet-használat regionális terveinek megalapozottabb kidolgozását.

A kutatás eredményei széleskörűen alkalmazhatók a tervező- és kutató intézetek, felsőoktatási intézmények munkájában, a természetvédelemben.

Ábra 43, tábl. 54, forrásmunka 335.

